

GENERASJONS- KONFERANSEN 2009

"Vi er mennesker alle sammen"

BAKGRUNN

GENERASJONSKONFERANSEN 2009 VAR EN DIREKTE FØLGE AV KONFERANSEN I 2007.

I gjeldende fylkesplan for Nordland står det bl.a. følgende visjon om Fremtiden i Nordland i 2020:

"Et samfunn for alle!

I Nordland er det godt å bo for alle mennesker uansett alder, kjønn, livssituasjon og etnisitet. Respekt, omsorg og likeverd er grunnpilarer i samfunnsutviklingen, noe som gjør at samfunnet ivaretar likestilling, det flerkulturelle og mennesker med nedsatt funksjonsevne."

Men skal denne visjonen virkelig gjøres, er kommunikasjon og samhandling mellom mennesker - uansett ulikheter for øvrig - helt avgjørende. Dette kan være bakteppet for det samarbeidet som er etablert mellom Ungdommens fylkesting i Nordland og Nordland fylkes eldreråd.

I 2007 tok Ungdommens fylkesting i Nordland initiativet til å arrangere en samarbeidskonferanse mellom Ungdommens fylkesting og Eldrerådet i Nordland. Konferansen ble avviklet 28. - 29. september 2007 i Bodø. Tema for konferansen var naturlig nok "Et samfunn for alle", og målgruppe var representanter fra kommunale og fylkeskommunale eldreråd og barne- og ungdomsråd, Ungdommens fylkesting og andre interesserte. Konferansen ble en stor suksess med hele 105 deltakere + foredragsholdere og kulturfolk. Så langt vi har brakt i erfaring var dette den første

generasjonskonferansen som er blitt avviklet i noe fylke i Norge.

På den første konferansen bestrebet man seg på å belyse utfordringer som møter både unge og eldre i dagens samfunn. I stikkords form kan vi nevne medvirkning i beslutningsprosesser, felles møteplasser i samfunnet, gjensidig respekt, forståelse, glede og nytte og felles ansvar for de som faller utenfor.

Vi er mennesker alle sammen

Men et samfunn består ikke bare av mennesker som er ulik av alder og kjønn. En rekke andre ulikheter skiller menneskene. Disse ulikhetene er også med på å skape kunstige skiller og hindringer mellom mennesker og kan gjøre det vanskelig for enkelte å føle at Nordland virkelig er et godt fylke å bo i for alle sammen. Dette kan være ulike religiøse holdninger, ulike seksuelle legninger eller ulik etnisk bakgrunn, bare for å nevne noen.

Ungdommens fylkesting i Nordland tok i 2008 på nytt initiativet til en ny samarbeidskonferanse med Eldrerådet i Nordland. Denne gangen ønsket ungdommen og de eldre å gå videre med arbeidet med å skape større forståelse mellom mennesker, uansett ytre og indre ulikheter. Det er ikke mulig å arbeide for at alle mennesker skal bli like, men det er mulig å arbeide for at mennesker kan lære seg å respektere og verdsette ulikhetene hos hverandre. Da er kunnskaper om hverandres liv og bakgrunn viktig for å skape gjensidig tillit og respekt.

Den andre generasjonskonferansen ble avviklet 13.-14. mars 2009 på Høgskolen i

Bodø, og hadde tittelen "Vi er mennesker alle sammen". Underforstått ligger det en erkjennelse av at vi er likeverdige mennesker alle sammen til tross for alle ytre ulikheter vi kan registrere i hverdagen. Av hensyn til et fornuftig opplegg for en konferanse, var det likevel nødvendig å sette en ramme for hvilke generelle ulikheter hos mennesker vi ønsket å rette oppmerksomheten mot. I tråd med aktuelle samfunnsdebatter de siste årene, valgte vi følgende hovedtemaer:

- Homofili
- Likestilling mellom mennesker i en videre betydning enn likestilling mellom kjønn
- Medmenneskelighet i hverdagen
- Møte med innvandrere og asylsøkere
- Demensomsorg - en helhetlig omsorg

I det etterfølgende vil det enkelte tema bli nærmere omtalt.

REFERAT

Åpning ved Trud Berg, fylkesråd for utdanning

Trud Berg åpnet med å berømme initiativet med å arrangere en generasjonskonferanse, og sa videre at temaene som er valgt er spesielt viktige. Vi har kommet langt i dag i forhold til mange ting, blant annet homofili, men vi har fortsatt en vei å gå!

Vi synes gjerne det er vanskelig å godta at asylsøkere og flyktninger ikke godtar og aksepterer f.eks homofili og abort. Men med tanke på at vi har gått hele denne veien på relativt kort tid, må vi godta at også de må få bruke litt tid på å komme dit vi er. Vi må vise raushet samtidig som vi stiller krav, og vi må tørre å snakke om det.

Snikislamisering er et begrep som nylig har blitt tatt i bruk i samfunnet vårt. Mye

av det som blir kalt snikislamisering er kanskje heller medmenneskelighet, som halalkjøtt i fengslene og annen eldreomsorg for innvandrere?

Likestilling ved statssekretær i Barne-, familie- og likestillingsdepartementet, Kjell Erik Øie

Respekt - å se en gang til. Hvis man møter folk som er annerledes eller fremmed, er det lurt å se en gang til. Viktig å vise respekt for andres valg.

Forskjellsbehandling er ikke alltid diskriminering. Noen ganger er forskjellsbehandling å hindre diskriminering.

Menneskerettighetserklæringen: I et departement har man mange virkemidler for å iverksette bl.a. menneskerettighetene:

- Handlingsplaner. Forpliktende og viktige.
- Likestillings- og diskrimineringsombud. Sakene de uttaler seg om får ofte presedens for andre saker.
- Konvensjoner:
 - Rasediskrimineringskonvensjonen
 - Kvinnekonvensjonen
 - Barnekonvensjonen
 - FNs konvensjon om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne

- Lover og forskrifter:
 - Felles ekteskapslov
 - Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven

Lovene bygger på samme grunnleggende prinsipp: Alle skal med - ingen skal diskrimineres.

Ting man gjør i hverdagen med den største selvfølgelighet, kan ikke nødvendigvis personer med nedsatt funksjonsevne gjøre uten problemer. Dette handler om fysiske forhold, tilrettelegging og ressurser, men også om holdninger! Manglende kunnskap, og fordommer som følger manglende kunnskap.

Vi er mennesker alle sammen

- Individens ansvar for andre menneskers handlinger. Alle muslimer kan ikke ta ansvar for hva noen ekstremister gjør.
- Den jeg kjenner frykter jeg mindre.
- Kulturrelativisme. Å undertrykke kvinner eller slå barn er galt uansett, uavhengig av kultur. Religion og kultur kan forklare, men ikke forsvare.
- Eksempler:
 - Er hijab kvinneundertrykkende eller kvinnefrigjørende?
 - Er manglende religiøs aksept av homofilt samliv undertrykkende eller et uttrykk for religionsfrihet?
 - Er førtidspensjonering et gode eller arbeidsgivers pressmiddel for å få ut eldre arbeidstakere?

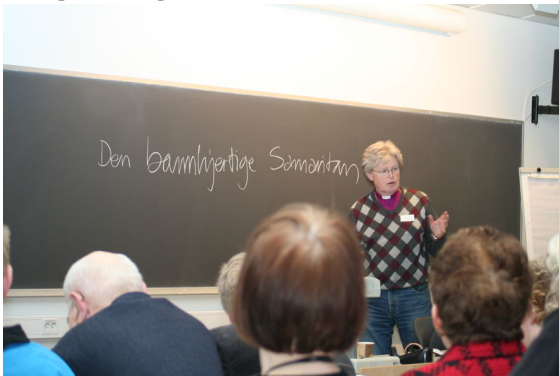
Alle skal med

- Universell utforming handler om hvordan vi skal skape et samfunn der alle skal med.
- Felles ekteskapslov handler om at vi ikke skal gradere samliv.
- Kvotering av kvinner handler om at alle skal med.

- For å få det til må vi ha et likestillingsperspektiv og et antidiskrimineringsperspektiv.

Husk...Det motsatte av likestilling er urettferdighet!

Medmenneskelighet ved Biskop Tor Berger Jørgensen

"Jeg er humanist." Det er viktig for dem som tilhører kirka å si at de grunnleggende sett er humanister. Det betyr at livet dreier seg om mennesker. Menneskene og livet er det viktige for oss som mennesker og som enkeltindivider. Å være humanist er å være et medmenneske. Oppfatter den kristne tradisjonen slik at den er humanistisk, setter menneskene og livet i sentrum. Vi kan snakke om dette på tvers av religioner og livssyn. Det er ikke lenge siden dette ville vært helt utenkelig.

Er opptatt av:

- Hvilket verdigrunnlag som ligger under?
- Enkeltmenneskers holdning til livet og menneskene rundt seg.
- Politikerne og deres vilje til å prioritere ut fra disse perspektivene.

Bærer med seg en visjon om et medmenneskelig samfunn. Å være medmenneske stanser aldri opp ved at

man setter ord på det, det er alltid sider ved samfunnet vårt vi må jobbe videre med for at det skal bli mer medmenneskelig.

Henter selv sin inspirasjon av medmenneskelighet fra den kristne troen, ideer, tanker, følelser og stemninger fra bibelen. Fortellingen om "Den barmhjertige samaritan" er en grunnleggende fortelling om medmenneskelighet. Fortellingen bruker samaritanen som moralsk ideal, den som i dag ville vært islamisten. Bruker en som er utenfor det gode selskap som moralsk ideal. Jesus var en radikal humanist!
- Vi skal elske Gud, og elske vår neste som oss selv. Vi skal se dem som ligger langs veikanten, de som faller utenfor. Fokuserer på de svake, de uheldige, de som faller utenfor, som ikke lykkes.

Vi må spørre oss:

- Hvilket samfunn ønsker vi oss?
- Hvordan vil jeg prøve å være et medmenneske?
- Hvordan ønsker jeg at samfunnet skal organiseres ut fra et medmenneskelig syn?

Hvordan er dette i samfunnet vårt i dag? Vi har mye å være stolt av! Men samtidig har vi en lang vei å gå på noen områder:

- Eldreomsorgen er noe som engasjerer og appellerer til rettferdighetssansen. Her jobber noen av de dårligst betalte arbeiderne med å ta vare på andre mennesker. Vi er skjevt ute i verdisetningen når vi ikke skjønner hvor feil vi prioriterer i forhold til dette.
- Imigranter. Hvordan møter vi disse menneskene i dag? Det er vanskelig for dem å møte mennesker med en annen

kultur, det er vanskelig og strevsomt å være annerledes. Det må vi huske i våre møter med dem!

- Minoritetene i samfunnet vårt, deriblant den samiske befolkningen. Her har det skjedd mye undertrykking av kultur og språk opp gjennom tiden.
- Abortspørsmålet og homofilt samliv er andre områder hvor vi har mye å gå på med tanke på medmenneskelighet.

Utfordrer de unge til å være med og sette fokus på hva som virkelig betyr noe i samfunnet vårt, være med på å påvirke inn i en ny tid.

De eldre utfordres til å tenke over hvordan de lytter til de unge i disse spørsmålene.

Hovedbudskapet er at folk over generasjonsgrensene kan sette seg ned og se hva man står sammen om. Greier vi å få dette til å gå over generasjonsgrensene, kan vi greie å få dette til å gå over mange andre grenser også.

Om homofili ved Aasmund Robert Vik

Fikk en innbydelse i posten fra LLH, de skulle ha eldretreff. Aksepterte innbydelsen, reiste på treffet og det åpnet en stor dør. Gledelig å se ungdommens oppriktige interesse, de var som tente lys når det ble fortalt om det som hadde skjedd før i tiden.

Aasmund Robert Vik ble født i 1947 i Fyresdal, på en avsides gård i ei avsides bygd. Da han var liten og trengte barnepass, ble han tatt med på indremisjonens kvinneforening. Vokste opp som odelsgutt, men tanken på å bli i bygda var umulig. Begynte å kjenne på en gryende interesse for kultur, også var det disse følelsene som kom krypende. De hadde ikke noe navn enda, men de var der. Han reiste hjemmefra da han var 15 år for å gå på skole, gikk gymnaset i Bø i Telemark. Han følte seg alene med følelsene sine. Det ble ikke snakket om det, og det fantes ingen man kunne dele disse følelsene med.

Kom etter hvert til Romerike, på folkehøgskole. Mot slutten av skoleåret fikk han et totalt sammenbrudd. En lærer tok seg av ham. Ordet homo uttalte han for aller første gang i denne lærerens nærvær. Endelig visste han hvor han hørte hjemme. I løpet av dette skoleåret dro han til Snarøya, og det var ubeskrivelig å endelig få være blant sine egne. Det var på ingen måte snakk om å komme ut av skapet i de dagene, heller snakk om å komme inn. Samholdet var veldig sterkt, de som hadde behov for hjelp fikk hjelp av sine egne. På denne tiden var de jo ifølge loven både kriminelle og syke.

Han meldte seg ut av Den Norske Kirke, og konverterte til katolikk i 1968. Reiste til Italia og skulle bli munk. Det hele var et gedigent fluktforsøk, han prøvde å rømme fra seg selv.

I 1972 kom det første programmet med normale homofile på tv. Reaksjoner: Falsk fremstilling av homofiles liv, virket kvalmende på folk flest. "Nå er det kommet homofile til Andøya, da må militæranlegget nedlegges."

Han sto frem som homofil hjemme per brev etter dette programmet. Han snakket aldri åpent med sine foreldre om dette. Da han besøkte moren sin lå andaktsbøkene og misjonsbladene som en mur mellom dem. Han skulle etter tradisjonen drive gården videre, men det var ikke aktuelt for ham på den tiden.

Han fikk etter hvert en forespørsel fra Helseutvalget for homofile, om å være telefonkontakt for en mann fra Østlandet. Denne mannen var 64 år og homofil, og han ble aldri akseptert i den bygda han bodde i. Han var åpent homofil bare for den psykiatriske enheten i kommunen. Denne mannen ble senere funnet død i hjemmet sitt.

Aasmund har også vært med i en forening som besøker eldre i hjemmet. Derigjennom har han fått et godt innblikk i de hjemmeboende eldres situasjon. Det er flere åpent homofile blant besøkene, men ikke blant de eldre som får besøk.

Mange homofile føler lite eller ingen tilhørighet på de sosiale arenaene for eldre. Hva med alderdommen? Han har personlig aldri besøkt noen eldresentre. I en slik sammenheng er det naturlig å snakke om sin ektefelle og vise bilder av barn og barnebarn. Eldre homofile føler seg fort utenfor i en slik sammenheng, og mange vegrer seg nok av den grunn.

Hans lange erfaring med kristenfolk har lært ham at de som er aller skarpest og uttaler seg verst om homofile, har homofile i sin nærmeste familie. De som skriker mest om moral, er ofte de som har mest å skjule. På aldershjemmet i hjembygda har så vidt han vet homofili aldri vært noe tema.

Andre historier:

- Elisabeth, 68 år. Mistet sin partner mens hun enda var i arbeid. Fikk ordnet det slik at hun fikk fri for å gå i begravelsen, men ble trukket i lønn. Familien til avdøde godtok ikke forholdet, og Elisabeth måtte sitte helt bakerst i kirken. Familien til Elisabeth brøt etter hvert også kontakten med henne.
- Hjelpepleier, sto fram for lederen sin. Fikk som reaksjon at dette var fryktelig flaut, og at det for all del ikke måtte komme ut blant brukerne og de pårørende at de hadde en homofil pleier.

Åpenhet er sunnhetsfremmende. Men å komme ut er ikke gjort en gang for alle. Det oppstår stadig nye situasjoner der en må ta stilling til om en skal stå fram igjen. Selv har han vært åpen og vil fortsatt være åpen og tydelig på hvem han er. Finner ingen grunn til å gå tilbake på det. Det har vært vanskelig, men verdt det. Forfremmet av ærligheten.

Hva er gjort / gjøres her hjemme:

- Rosa kompetanse - prosjekt mellom LLH og Helsedirektoratet. Målet er å gi helsepersonell informasjon og kunnskap om homofili.
- Rapporten "Gammel, grå og homo!"

Om homofili ved John Trygve Tollefsen (Nesten) like bra

Leder LLH Oslo og Akershus, tidligere "kamporganisasjon". Kommer fra Andenes og er på konferansen som et "distriktsalibi". Den eneste som har vært i Ungdommens fylkesting og har hatt plass i eldrerådet!

Har holdt foredrag om dette temaet til mange; elever, lærere, leger osv. Det er alltid skummelt - men ekstra skummelt fordi at en tillater folk å mene noe om en! Temaet er personlig og gir folk en anledning til å mene noe om han som person.

1972: Ikke lengre kriminelt å være homofil
 1977: Opphørte det å bli diagnostisert som homofil
 1982: Helsedirektoratet tok bort homofili som sykdomsdiagnose

John Trygve ble født i 1982 og er heldig; verken kriminell eller syk!

Oppveksten; homo var det skjellsordet som ble brukt mest - ikke i mangel på skjellsord akkurat, men... Kjente bare et par homse- og lesbepar, men det var i liten grad naturlig tilstede i ungdomsskoletida. Homofili omtalt i bøkene - blant kjønnsykdommer og sånt.

Ungdomsskoletida - forelskelsens tid! Den mest dramatiske perioden - med kaos i følelseslivet. Symptomene på forelskelse i ungdomsskolen = influensasymptomer. John Trygve kjente skam da han forelsket seg - fordi det var den kjekke gutten i B-klassen! Finest, kjekkest, flottest - og hvorfor kjente han på disse følelsene? Det var ingen eksempler i filmer eller i bøker eller fra Storgata på Andenes om at man kunne forelske seg i noen av samme kjønn! Alle forelskelsesassosiasjonene var negative, gærne, fæle - han håpa på at dette skulle gå over! VILLE IKKE!

Det gikk seg ikke til. 19 år, sommeren etter vg skole, satt han foran datamaskina hjemme og øvde på å skrive "John Trygve er homofil"! Bakken rista, ramla ned i seg selv: Det skulle jo ikke være slik! Trist og leit - sletta ordene fra skjermen.

Han ble med i AUF - for alt som er fint, mot alt som er dumt. Brukte mye tid på å være tøff og markere egne meninger. Det ble gjort et poeng ut av at homo er bra! Han skjønnte at han ikke var den eneste homofile gutten på 19 år. Han begynte å sette ord på egne tanker og følelser, og ble møtt med at dette var bra. Etter hvert som han fortalte til mange, bestemte han seg for å ringe foreldrene. De hadde tenkt tanken, det var greit, og han var velkommen hjem. Faren reagerte med å fortelle om noe hverdagslig.

Stolt homo? Når du først har kjent på skammen for så å "mestre" - da har man lov å kjenne på at man er stolt!

Hva vet vi?

- 3-5 % av befolkningen er homofil (150 000 - 200 000 i Norge)

- Født sånn/ blitt sånn? - ingen vet med sikkerhet
- Fleste "kommer ut" i løpet av ungdomsårene, noen mye senere.

Homofili er ikke bare en personlig sak - det rammer menneskene rundt deg!
Raljering over homoer på skolen rammer lillesøster. Raljering over homoer på arbeidsplassen rammer mor og far osv.

Homofile er usynlig - har ikke farge på nesa, må aktivt synliggjøre dette selv. Homofile er overalt, men vises ikke.

"Må du snakke om dette i jula, må du snakke om dette i familiefesten", jamfør jenta i rullestol: blir hun stilt overfor krav om å droppe rullestolen og stå når hun kommer hjem til jul?

Men husk: de aller fleste har det bra! Levekårsundersøkelser forteller at homofile og lesbiske har det bra - stort sett. Men ikke alle: rus, psykiske lidelser/ selvmordsforsøk, ensomhet, utsatt for vold og trusler. 1 av 10 unge under 25 år har forsøkt å ta sitt egnet liv. 14% av jentene og 6% av guttene - befolkningen sett under ett. Blant homofile/ lesbiske - langt høyere prosentandel enn i den generelle befolkningen.

Hvorfor?

Heteronormativitet - samfunnet er knyttet til forventninger, rammer og strukturer som er heterofile. Lesbiske og homofile lever ikke opp til normale forventninger. I hverdagen blir man løpende møtt med forventninger om normalitet.

Minoritetsstress - får/ tar ansvar for alle andre på vegne av minoriteten.

Nesten like bra? ER fortsatt nest best! Må be om å bli akseptert.

Hva kan du gjøre?

- Kjenne til og bearbeide egne fordommer
- Uttrykke aktive positive holdninger
- Slå ned på homonegativitet
- Ikke forutsette at folk du møter er heterofil! Tenk over hvordan du snakker; datra di kommer hjem og forteller at hun har fått seg kjæreste. Må du si "kjem e han"? eller "ok, vi skal kom oss gjennom dette sammen...du får det tøft."?
- Tenk over om du legger opp til at en homofil eller lesbisk må be om tilgivelse for sin legning!

"En helhetlig demensomsorg"

v/ **Elsa Kommedahl, virksomhetsleder ved Mørkved sykehjem**

Å vokse opp i et øysamfunn gjorde at man hadde et godt samhold mellom unge og eldre, gjorde noe med hennes syn på eldre og aldring. Det er viktig å se, å anerkjenne!

Hennes hjertebarn er mennesker med demenssykdom, hun har valgt å bruke yrkeskarrieren på dem.

Har mange tanker rundt det å bli dement. Møter dem som regel i et tidlig stadium av sykdomsforløpet. Når sykdommen skrider frem skjuler vi dem, ikke en del av det åpne samfunnsbildet.

Demens; latin, betyr uten sjel eller uten forstand (De; uten, Mens; sjel, sinn og forstand)

Hva er demens?

- Hjerneorganisk sykdom
- Kognitiv svikt, problemer med tankeevnen, problemer med å planlegge
- Irreversibel sykdom, kan aldri bli frisk igjen
- Endret sosial adferd
- Klarer ikke å utføre daglige aktiviteter
- Glemmer det nære og husker det som ligger bak

Ved demens:

- selvfølelsen trues
- tenkeevnen svikter - oppmerksomhet, konsentrasjon, språk
- identitetsforvirring oppstår - vet ikke lengre hvem man er
- opplevelsen av omverden forandres - bor på samme sted i flere år, vet ikke hvor de skal spise m.m.
- relasjoner forandres - ensom, ikke lett for pårørende å komme på besøk når vedkommende ikke vet hvem du er.
- sanseinntrykk sorteres dårlig
- dømmekraften svikter
- den emosjonelle kraften svikter
- uselvstendigheten øker - må ha hjelp til helt enkle oppgaver
- fantasien visner - gjør ingenting, sitter bare passiv
- helhet og sammenheng blir borte

Historien om Anna:

Elsa jobbet på sykehuset til 1992. Hun ville gjøre noe annet. Begynte i hjemmetjenesten, det var omorganisering og hun ble flyttet inn på Bodø alderssykehjem. En iskald vinterdag i

januar, kom hun inn på avdelingen. Anna kommer mot henne, vet ikke hvor hun er eller hvilken tid det er på dagen. Det er stille på huset. Anna begynner å prate, snakker om livet sitt i Sørfold. Forteller om koret sitt og tar en trall. Dette var en banal og enkel episode som berørte Elsa. Hun ønsker å jobbe med slike som Anna, la dem oppleve respekt hver dag. Man kan ikke jobbe med mennesker hvis man ikke lar seg berøre av dem!

For personer med demens blir hverdagen en evig kamp om å mestre tilværelsen. Tilleggsbelastning at man ikke har et synlig handikap. Det faktum at vi lever i nuet åpner mulighet for kontakt på et dypere nivå.

En person med DEMENS eller en PERSON med demens. Ser vi personen/individet eller ser vi den demente? Vi snakker ikke lengre om de demente, men om mennesker med demenssykdom. Respekt og menneskesyn er viktige stikkord. La deres ego komme frem.

Vi trenger et opprop om eldreomsorgen i Norge. De historiene som kommer frem i avisen er veldig negative. Vi kan ikke ha det sånn! Verdighet og respekt må stå i fokus. Det er mange livsavslutninger på sykehjemmet.

Hun er opptatt av å dra inn mye liv på sykehjemmet. Hun jobber i et helhetlig perspektiv. Du må jobbe ut fra hvem hele mennesket er. Ta med deg livshistorien inn i situasjonene. På Mørkved sykehjem jobber de prosjektrettet med dette, og de har utarbeidet rapporten "Dette får vi til", skrevet i samarbeid med Høgskolen i Bodø.

De har fått til et samarbeid med Mørkvedmarka skole der de bygger bro over til neste generasjon. Elever fra skolen besøker de demente, og får frem ressursene hos disse menneskene som har mistet alt. Mørkvedmarka skole har lagt dette inn i læreplanen. De har veldig gode erfaringer fra prosjektet, spesielt i forhold til elever som faller noe utenfor i vanlig skolesituasjon.

- Demensomsorgen handler om å jobbe i øyeblikket og å skape stjernestunder.
- Demensomsorgen handler om det levde liv, og om å få lov til å leve livet helt til du vandrer videre.

Du skaper stjernestunder fra det øyeblikket du kommer inn på sykehjemmet og til du går ut døren. Det handler om å tilrettelegge og lede dem gjennom dagen. De kjenner ikke rommet sitt, vet ikke hvor de bor, kjenner ikke igjen pleierne. Det viktigste er å få tak i livshistorien deres. Se mennesket bak diagnosen. Det er ikke nok å vite hva de har gjort i livet sitt, men også vite noe om viktige episoder i livet deres og hva som har betydd og betyr noe for den enkelte.

Asyldebatten v/Tone Hilde Birkelund, mottaksleder ved Tverlandet asylmottak

Begynte med å presenterte seg ved å ramse opp navnet på foreldrene og besteforeldrene sine. Denne måten å presentere seg på er uvanlig for oss, men for de hun jobber med er dette en vanlig måte å presentere seg på.

Asylsøker:

- På egenhånd og uanmeldt ber myndighetene om beskyttelse. Det må være en begrunnet frykt for liv og helse.
- Det er ulike grunner til at de er blitt hjemløse og på flukt.
- Uvisshet og venting

Mål ved asylmottaket:

- Gi dem et normalt bosted - de har gjerne mistet alt de har, og er i en vanskelig livssituasjon. De får rom med senger, bord, stoler, kjøleskap og diverse utstyr. De ønsker fred og ro og hjelp til å starte et normalt liv og klare seg selv.
- Gi dem utfordringer. Tiden i asylmottaket blir veldig lang, ønsker utfordringer i form av aktiviteter, kurs og annet.
- Trivsel. Aktiviteter. Kommunisere med andre, ha noen å snakke med.
- Kommunikasjon og verdier. Språkutfordringer, snakker dårlig engelsk. Vil helst lære norsk. Vi sier mye mellom linjene, og det er vanskelig å forstå. Må være direkte når man snakker. Vil veldig gjerne være som oss, vil gjerne at vi skal like dem.
- Mestring.

Grunnleggende kulturelle forskjeller

- Familie. Betyr veldig mye for dem. Gjør ære på sine foreldre ved å bo hjemme hos sin mor så lenge som mulig.
- Tid. Vi i Norge er veldig opptatt av dette med tid. Har vi legetime kl 10 er timen

sannsynlig tapt hvis vi kommer 10.10.
De har et helt annet forhold til tid. Følger ikke tiden på samme måte som oss.
Helt annen kultur på dette.

- Normer. Vi snakker rundt grøten, er ikke tydelig i vårt budskap. Må være direkte, si rett ut hva en mener.
- Koder. Skjønner ikke hvem som er sjef, har ikke den "autoritære stilen". Veldig uvant for dem. Hilseseritualer - kvinner og menn. Er veldig åpne for å gjøre dette på den norske måten
- Kjønnssrollemønster. Er nødt til å lære seg at hvis de skal være i Norge, må de forholde seg til det motsatte kjønn både på skole, jobb og ellers.
- Tillit til det offentlige systemet. Mange kommer fra land der det offentlige systemet er helt nedbrutt. Tror ikke på Tone Hilde når hun sier at hun har snakket med UDI, er mistenksom på sånt.

Situasjonen nå:

- 17 nasjoner representert ved mottaket
- 138 beboere
- 8 barn, 3 mnd til 14 år
- Eldste person er 71 år og er dement
- 22 kvinner, 108 menn
- Boliger på Tverlandet og i sentrum
- Botilbud, ikke behandlingstilbud - har helsesøster som er ansatt på mottaket, henviser videre til andre.

Integrering

- Beste måten å skape integrering på er å bli kjent med hverandre.
- En arena for fellesskap der kontakt mellom mennesker erstatter følelsen av ensomhet og isolasjon. Verst å føle ensomhet som en blant mange.
- Integrering på Tverlandet
 - En kan ødelegge for mange
 - Invitere på kaffebesøk

- Trilletur for mødre
- Ungdommer på besøk på ungdomsklubben
- Mange fra lokalmiljøet som kommer på besøk

Hva kan vi gjøre for asylsøkere?

- Formelle og uformelle møter. Si hei til dem man møter.
- Fadderordning, be noen på en kopp kaffe.
- Språktrening, ungdommer som hjelper dem som går på norskkurs med lekser.
- Rollemodeller
- Lek og spill
- Uteaktiviteter

Til slutt

- Det bor 138 enkeltmennesker som har definisjonen asylsøkere ved vårt mottak
- De er ikke ille!
- Vi har alle behov for å være noe for noen
- Noen vil huske!
- Vår visjon; Tverlandet mottak - et sted for trygghet, latter og spontanitet.

På Tverlandet asylmottak bor det i dag 138 enkeltmennesker, hver med sin unike historie. For oss handler det om å se hver enkelt. Medmenneskelighet handler om å se hverandre, uavhengig av hva vi har med oss i bagasjen.

WORKSHOP

**UNDER KONFERANSEN
GJENNOMFØRTE ANNE GRETA
JOHANNESSEN EN WORKSHOP
DER KONFERANSEDELTAKERNE
BLE DELT INN I GRUPPER.**

Hver gruppe fikk et tema de skulle begynne å jobbe med, samt at de fikk ansvar for å oppsummere det temaet de begynte å jobbe med. Alle gruppene måtte gå runden og jobbe med de ulike temaene. Til slutt oppsummerte gruppene, og jobbet seg frem til noen få, konkrete forslag til tiltak. Tema og tiltak presenteres under.

1. For at eldre homofile skal ta i bruk eldresentre / delta i aktiviteter for eldre, må vi...

- Det som skal til for at alle skal oppmuntre alle til å delta er at man må ha en uformell tone og et åpent sinn. For å få dette til må man ha klare regler på at ingen skal diskrimineres på eldresentrene, og ta dem med på aktiviteter på regelmessig basis.
- Det som skal til for å skape forståelse om homofili blant eldre, er at man inviterer til debatt, slik at man kan vise flere synspunkter på det å være homofil.

2. For å skape åpenhet om homofili i ungdomsmiljøene, må vi...

- Det som skal til for at fordommer mot homofili skal endres er å invitere åpne homofile til å snakke med ungdom om det å være homofil.
- Det som skal til for å fjerne homofil som skjellsord er å vise toleranse. Samle ungdom og oppfordre til meningsytringer på ungdomsklubben.

3. Det som er viktig for at eldre og unge skal få vite mer om hvordan det er å være homofil, er...

- Kommunale organer må fokusere på informasjonsarbeid rundt homofili gjennom informasjonskampanjer og foredrag.
- Stimulere til åpenhet og fordomsfrihet med dialog mellom generasjoner.

4. Hva må jeg gjøre for å inkludere asylsøkere i lokalmiljøet mitt?

- Finne arenaer der man kan møtes (dugnadsarbeid, akebakken, feiring av nasjonale begivenheter)
- Finne felles interesser og aktiviteter / lære av hverandre (musikk og dans, matkultur, håndverkstradisjoner, søndagsturer)

5. For at unge og eldre asylsøkere skal kunne ta i bruk sine kunnskaper og ferdigheter, må vi...

- Arrangere en felles møteplass (en kafé) hvor vi tilrettelegger for alle kulturer
- Ordentlig språkkurs (kommunikasjon er viktig)

6. Med toleranse og respekt for homofile og asylsøkere, tenker jeg...

- Være et godt eksempel for barn og venner
- Uttrykke gode holdninger (hilse på asylsøkere, opprette kontakt med homofile og asylsøkere)
- Slå ned på mobbing og diskriminering - i min omgangskrets kan vi si fra!
- Legge bort gamle fordommer - bevise likheter
- Ikke dømme før vi blir kjent

7. For å få fram de gode historiene om det å jobbe med eldre, må vi...

- Tenke om eldre at de er verdifulle og ikke utgått på dato, og høste av deres erfaring

- Ha og gi tid, ville vite, lytte og være ekte interessert

8. Medmenneskelighet betyr for meg...

- Den gyldne regel: Du skal være mot andre slik du vil at andre skal være mot deg!
- Å vise omsorg og respekt overfor hverandre uansett kulturell bakgrunn, ved å lytte til hverandre, smile, være vennlig og inkluderende.

9. Det jeg skal bidra med i min kommune for å få til samarbeid mellom eldre og unge, er...

- Arena for samarbeid, felles møter
- Ta kontakt - møtes på kafé
- Lesevenn/besøksvenn
- Undervisningsprosjekt - unge og eldre
- Bli venner - lage mat sammen
- Fortellerstund
- Toleranse - begge veier

VEIEN VIDERE

TILBAKEMELDINGENE ETTER ÅRETS KONFERANSE HAR VÆRT GODE. ER DET STEMNING FOR EN TREDJE KONFERANSE?

Svaret på det spørsmålet er uten tvil JA. Ung og eldre hadde en kjempetrivelig og sosial helg sammen i Bodø, og allerede fra første stund satt klemmene løst. Til tross for at de fleste av deltakerne aldri hadde møtt hverandre før ble det raskt en kjempegod stemning, og flere ytret ønske om at konferansen gjerne kunne vart en dag lengre.

Videre på lokalt plan

Inntil et eventuelt initiativ om en ny konferanse dukker opp, er det viktig at deltakerne fra denne konferansen tar med seg inspirasjonen og ideene til sine kommuner. Mange hadde stor inspirasjon og giv etter helga, men det er alltid spennende å se hvorvidt det blir noe av alle ideene.

Disse to konferansene på fylkeskommunalt plan har vært et samarbeid mellom Nordland fylkes eldreråd og Ungdommens fylkesting i Nordland. Kanskje bør man se på mulighetene til å få til lignende samarbeid ute i kommunene i Nordland? Alle kommuner er lovpålagt å ha et eldreråd, og veldig mange har også et ungdomsråd. Hvorfor ikke møtes, og se om man kan få til lokale tiltak/arrangementer?

Interessante tema

For å innlede et samarbeid mellom ungdoms- og eldreråd kan man kanskje ta utgangspunkt i noen av de temaene som ble behandlet på generasjonskonferansen? Hvordan ser

egentlig de eldre i din kommune på ungdommen? Og vice-versa? Er de homofile der du bor åpne om sin legning? Hvorfor? Hvorfor ikke? Hva med asylsøkerne? Bli de integrert godt nok i samfunnet?

Utfordringer

Alle er vi mennesker, og alle har vi muligheten til å være medmennesker. Det handler bare om å evne å se andre, og deres behov. Noe av det prøvde vi å fokusere på gjennom konferansen. Selv om det kanskje ikke munner ut i noen konkrete tiltak ute i kommunene håper vi likevel at de som deltok sitter igjen med en følelse av at de har lært noe. Kanskje har vi klart å pirke bort noen følelser, og vekt litt tanker. I så fall har vi oppnådd akkurat det vi ville.

Som oftest er det "de i midten" som styrer og bestemmer. De er selvsagt også mennesker, men ungdom og eldre kan sammen gjøre mye for å skape et samfunn der alle mennesker blir sett som likeverdige individer!

